

نیم سال دوم: بخش دوم کتاب

آموزه ۱۳

توصیه‌ها

– گفت‌وگو درباره هنرهای نوری جدید (light Art) که با ترکیبات نوری اشکال مجازی ایجاد می‌کنند.
– گفت‌وگو درباره ویدیو آرت، با استفاده از فیزیک نور و رنگ در کنار چیدمان و عکاسی و...
توصیه می‌شود با توجه به توانایی اقتصادی و امکانات محیطی هنرجویان وسایل و لوازم این بخش توسط آنان تهیه شود.

چنانچه با هنرجویان جهت تهیه وسایل در آخر نیم سال اول هماهنگی لازم به عمل آمده است، در این جلسه می‌توان طرز صحیح رنگ کردن روی انواع مقواها را با انواع قلم‌مو، از نظر غلظت و رقت رنگ، به هنرجویان یاد داد تا تمرین‌های لازم را انجام دهند. در غیر این صورت مطلب فوق در جلسه بعد تمرین شود.

۹۰ روز از تدریس	۱	شماره جلسه: ۱ صفحات (۹۴-۱۱۱) مفهوم رنگ – فیزیک رنگ	زمان
	۲	اهداف یادگیری: – درک هنری: درک مفهوم و فیزیک رنگ، ساخت ترکیب افزایشی و کاهشی نور و رنگ؛ – خلق هنری: به کار گرفتن طلق‌های رنگی در به وجود آوردن جلوه‌ها و نمودهای رنگی جدید؛ – نقد هنری: نقد و بررسی منشور رنگی (تجزیه)، نورهای رنگی (ترکیب افزایشی) و طلق‌های رنگی (ترکیب کاهشی).	
	۳	کلید واژه‌ها: مفهوم رنگ، ویژگی‌های رنگ (توصیفی، نمادین، کاربردی و تزئینی)، ترکیب کاهشی، ترکیب افزایشی و فیزیک رنگ.	
	۴	تمهیدات تدریس: – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، تصاویر، فیلم و عکس (در صورت امکان)؛ – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: استفاده از رنگ‌ها، رنگ‌های سنتی مانند ادویه و...، پارچه‌های رنگی، نورهای رنگی، طلق‌های رنگی (در صورت هماهنگی نیم سال اول)، رنگ گواش، قلم‌مو، پالت، مقوا، ظرف آب، دستمال، کتاب درسی، چسب کالک – برنامه‌ریزی برای سایر موارد: بازدید از نمایشگاه آثار هنری (در صورت امکان مطالعه فیزیک نور در آزمایشگاه)	

		<p>روش تدریس :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال
		<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی :</p> <p>این مبحث در رشته‌های مختلف به صورت‌های مختلف و متنوع می‌تواند کاربرد داشته باشد، برای مثال، در رشته نقاشی : تجزیه رنگ‌ها با رنگدانه‌های مختلف و... .</p> <p>در رشته معماری : استفاده از طلق‌های رنگی در پنجره‌ها، ماکت و رسیدن به انواع نورهای رنگی و... .</p> <p>در رشته طراحی دوخت و صنایع دستی : استفاده از رنگدانه‌های گیاهی و... .</p> <p>— ایجاد انگیزه : استفاده از چند لیوان آب، روغن، تینر، تربانتین و چکاندن چند قطره رنگ در آنها.</p>
<p>۹-۵-۴-۳-۲-۱</p> <p>تدریس</p>		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) :</p> <p>اشاره کردن به نقش رنگ در زندگی و محیط پیرامونی و رابطه رنگ و نمادها (استعاره و رمز، موضوعات اعتقادی، مذهبی، رمزی)، تأثیرات روانی رنگ در محیط زندگی، جنبه تزئینی و کاربردی رنگ در محصولات صنعتی، معماری، شهرسازی و در طراحی پارچه و لباس، مبلمان، تزئینات داخلی، عکاسی و سینما و... چستی رنگ از دو جنبه ماده رنگی و مواد سازنده آن در رنگدانه‌های معدنی و آلی و...)</p> <p>توصیف چگونگی تشکیل رنگین کمان (پس از باران، قطرات معلق در هوا با زاویه ۶۳/۵ درجه با نور خورشید برخورد و مانند منشور عمل می‌کنند و رنگین کمان از هفت رنگ بنفش، نیلی، آبی، سبز، زرد، نارنجی و قرمز تشکیل می‌شود.</p> <p>مفهوم فیزیک رنگ، رنگ‌های اصلی نور با کمک عدسی همگرا می‌تواند ترکیب افزایشی ایجاد کند (قرمز، سبز، بنفش)؛</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس : ترکیب کاهشی نورهای رنگی و مواد رنگی؛</p> <p>استفاده از نقش رنگ در مناطق و اسامی محلی و بومی رنگ و نماد رنگ‌ها در محیط هنرجو، جمع‌آوری رنگ در محیط، مانند لباس‌های محلی، رنگ مصالح بناها، خوراکی‌های رنگی، تپله‌ها و کربستال‌های رنگی</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : پرسش و پاسخ، نقد تصویر در مفاهیم توصیفی و نمادین و ارزش رنگی، نقد و بررسی کاربرد رنگ در فضاهای شهری و روستایی، بررسی رنگ در لباس‌های مدرن و محلی.</p>

	۸	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی :</p> <p>جمع‌آوری اسامی محلی و بومی رنگ و مفهوم و نماد آن‌ها، استفاده از مواد رنگ‌زا مانند پوست گردو، روناس، رنگ‌های سنتی، استفاده از طلق‌های رنگی برای نشان دادن ترکیب‌های کاهشی و افزایشی.</p>
	۹	<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا):</p> <p>نقد و داوری آثار در کارگاه، تهیه آلبوم از مواد جمع‌آوری شده توسط هنرجو، تهیه پژوهش در مورد رنگ در محیط پیرامونی و ...</p>
	۱۰	<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته :</p> <p>تمرین‌های زیر پیشنهاد می‌شود : نقش رنگ در بسته‌بندی، تبلیغات شهری، پوستر و ...، رنگ در فضاهای داخلی و بناها در محیط پیرامونی هنرجو و انتخاب رنگ برای محیط پیرامونی مانند رنگ شهرهای کویری، رنگ خاک و ...، رنگ در لباس‌های محلی و جمع‌آوری آن‌ها و یا هنرهای سنتی پیرامون محیط هنرجو، رنگ لباس غالب در محیط و ... تمرین‌های فوق توسط هنرجو و به‌صورت دل‌خواه ارائه شود.</p>
	۱۱	<p>نحوه تشویق :</p> <p>نصب آثار برتر در کارگاه، ارائه در مجله کلاسی، ارائه نمایشگاه از آثار هنرجویان، ارائه پژوهش آن‌ها.</p>
	۱۲	<p>ارتباط با سایر دروس :</p> <p>ارتباط با دروس چاپ، تاریخ هنر و عکاسی در گرافیک، در معماری، آشنایی با بناها، تاریخ هنر، حجم و ماکت شناخت مواد و مصالح، طراحی دوخت، طراحی لباس، تاریخ هنر و رنگ‌شناسی.</p>
مراحل پس از تدریس	۱۳	<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>شیمی، شناخت مواد، زیست‌شناسی، فیزیک، رشته‌های فنی، نرم‌افزارهای کامپیوتری مرتبط با رشته.</p>

آموزه ۱۴

توصیه‌ها

- * اندازه و قطع کار هنرجویان کوچک باشد تا اجرای آن‌ها در طول کلاس به نتیجه برسد.
- * هنرآموز گرامی: می‌توان برای ارتقای دانش خود و هنرجویان از کتاب‌های رنگ، مانند رنگ اتین، و هم‌نشینی رنگ‌ها استفاده کرد.
- * جهت بهره بردن بیشتر از این مبحث می‌توان از نمونه‌های ص ۱۱۳ کتاب مبانی هنرهای تجسمی استفاده کرد.

راهنمای معلم مبانی هنرهای تجسمی	۱	شماره جلسه: ۲ صفحات (—) شاخصه‌های اصلی رنگ، تهرنگ، درخشندگی، شدت یا خلوص...	زمان
	۲	اهداف یادگیری: - درک هنری: درک و شناخت شاخصه‌های اصلی رنگ، تهرنگ، درخشندگی، شدت یا خلوص؛ - خلق هنری: به کارگیری شاخصه‌های اصلی رنگ در خلق آثار هنری؛ - نقد هنری: ارزیابی آثار هنرجویان و تشخیص شاخصه‌های اصلی رنگ در آثار هنرمندان.	
	۳	کلید واژه‌ها: شاخصه‌های اصلی رنگ، تهرنگ (فام)، درخشندگی یا روشنایی، شدت یا خلوص رنگ، نمود و اثرات متقابل رنگ، اثرات ذهنی رنگ.	
	۴	تمهیدات تدریس: - /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، کتاب راهنمای معلم، تصاویر کمک آموزشی و عکس و آلبوم آثار هنرجویان هنرستان از سال‌های قبل، کتاب‌های غیردرسی مرتبط؛ - /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای مناسب، گواش، قلم مو، آب، دستمال، پالت و دیگر لوازم جانبی؛ - برنامهریزی برای سایر موارد: بازدید از نمایشگاه آثار هنری (در صورت امکان).	
	۵	روش تدریس - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت - روش نمایشی - روش بحث گروهی - الگوی حل مسئله - روش فعال	

۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳	۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲	<p>نکات مفید :</p> <p>- کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : تأثیر و نقش رنگ در معماری (برای مثال دکوراسیون و...) نقش رنگ در گرافیک (پوستر، آرم، بسته بندی و...)، رنگ در پوشاک، رنگ در صنایع دستی، رنگ در نقاشی</p> <p>- ایجاد انگیزه : جهت انگیزش هنرجویان، استفاده از طلق ها، کاغذهای رنگی و رنگ های مایع در لیوان های شیشه ای را برای بیان درخشنده گی، شدت یا خلوص و یا تهرنگ و... توصیه می کنیم.</p>	
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : توضیحات پیرامون این مبحث : شاخصه های اصلی رنگ.</p> <p>۱- رنگین بودن (فام) ۲- تیرگی و روشنی رنگ و درخشنده گی، ۳- شدت یا خلوص رنگ، نام گذاری رنگ ها، میزان درخشنده گی، خاکستری های بی فام.</p> <p>نمود و اثرات متقابل رنگ ها (رنگ های مجاور، تأثیر پس زمینه رنگ، سردی و گرمی رنگ و مجاورت رنگ)، اثرات ذهنی رنگ (روان شناسی رنگ، حس متأثر از رنگ، تأثیر رنگ بر اشتها و...) .</p> <p>خلاقیت های حین تدریس : نورپردازی با طلق های رنگی روی مواد خوراکی (اثرات ذهنی رنگ).</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : نظارت بر کارهای درحال اجرای هنرجویان می تواند ارزیابی از میزان درک مفاهیم آنان نیز باشد.</p>	
		<p>تمرین های مفید و پیشنهادی : جهت ارائه تمرین های ص ۱۲۰ کتاب، می توان از کادرهای متنوع و مواد رنگی متنوع استفاده کرد. برای مثال : کره رنگ، شکل های نامنظم و... کاغذها و طلق های رنگی، جوهر رنگی</p>	
		<p>روش ارزشیابی تمرین های عملی (ترکیب بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) :</p> <p>نصب آثار، داوری کلاسی و نمایشگاهی</p>	
		<p>تمرین های عملی متناسب با رشته :</p> <p>ارائه آثار رنگی حجمی، ترکیب بندی رنگی از احجام (استفاده از شن ها، چوب ها، مقواها، شیشه های رنگی و...) .</p> <p>- نمایش بی خلوصی رنگ در مجاورت رنگ خالص آن</p>	
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار برتر در کارگاه و آموزشگاه.</p>	
		<p>ارتباط با سایر دروس : درس مربوط در تمامی دروس تخصصی کلیه رشته ها کاربرد دارد.</p>	
		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>این مبحث مانند سایر مباحث در سایر علوم مانند فیزیک ، تغذیه ، روان شناسی رنگ ، کامپیوتر و شیمی کاربرد دارد.</p>	

آموزه ۱۵

توصیه‌ها

* اجرای آزاد هنری در کنار آموزش کتاب باعث شکوفایی خلاقیت می‌شود.
جهت قرارگیری رنگ‌ها (زرد بالا، آبی سمت چپ و قرمز سمت راست) در مثلث رنگ تأکید شود.

مراحل پیش از تدریس	ب.ج	شماره جلسه: ۳ صفحات (۱۲۲-) دسته‌بندی رنگ‌ها، رنگ‌های اصلی	۱
		اهداف یادگیری: - درک هنری: درک و شناخت دسته‌بندی رنگ‌ها براساس رنگ‌های اصلی؛ - خلق هنری: به‌کارگیری خلاقانه رنگ‌های اصلی در آثار خود؛ - نقد هنری: ارزیابی و تشخیص رنگ‌های اصلی در آثار هنرمندان.	۲
		کلید واژه‌ها: دسته‌بندی رنگ، مثلث رنگ، زرد، قرمز، آبی، خاکستری تیره فام‌دار	۳
		تمهیدات تدریس: - ابزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرآموز: کتاب درسی، کتاب معلم، کتاب غیردرسی مرتبط، تکه‌های مقوای رنگ، طلق‌های رنگی، مواد رنگی، رسانه‌های تصویری مانند سی‌دی - ابزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرجو: رنگ گواش، رنگ‌های سنتی، رنگ‌های جوهری (مایع)، نخ‌های رنگی، قلم‌مو، تخته رنگ (پالت) مناسب رنگ، ظرف آب، دستمال، مقوا - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: بازدید از نمایشگاه‌های هنری (در صورت امکان)	۴
		روش تدریس: - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال ☐	۵

۳ رشته های هنرهای تجسمی	۶	<p>نکات مفید :</p> <p>- کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : جمع آوری تصاویر در رشته معماری : رنگ های اصلی در بنا، رنگ در دکوراسیون، در گرافیک : رنگ در پوستر، آرم، بسته بندی، در نقاشی : آثار هنرمندان بزرگ، در طراحی دوخت : نقش رنگ در پارچه و لباس، دوخت های سنتی و در صنایع دستی : اشیای رنگی مانند شیشه های رنگ.</p> <p>- ایجاد انگیزه : آوردن اشیای رنگی، شیشه های رنگی، مهره های رنگی و استفاده از اشعار فارسی ای که رنگ در نوشتن آن ها به کار رفته است.</p>
	۷	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : مباحث پیرامونی : رنگ های اصلی زرد، قرمز و آبی. ترکیب سه رنگ اصلی و به وجود آمدن رنگ خاکستری تیره فام دار.</p> <p>خلاقیت های حین تدریس : طلق های رنگی اصلی روی هم رنگ های فرعی دوم و همچنین روی هم خاکستری تیره فام دار را به وجود می آورند.</p> <p>- استفاده از رنگ های متفاوت مانند رنگ های سنتی و جوهری، وسایل رنگی.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : نظارت بر کارهای درحال اجرای هنرجویان می تواند ارزیابی از درک مفاهیم آنان نیز باشد.</p>
	۸	<p>تمرین های مفید و پیشنهادی : چیدمان اشیاء، کلاژ مقوای رنگی، نکه پارچه، نخ های رنگی، خرده شیشه های رنگی (بر سه رنگ اصلی تأکید شود)؛ ترکیب سه رنگ اصلی با یکدیگر.</p>
	۹	<p>روش ارزشیابی تمرین های عملی (ترکیب بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) : نمایش آثار هنرجویان (نصب آثار)</p>
	۱۰	<p>تمرین های عملی متناسب با رشته : رشته معماری : نقد و بررسی رنگ های اصلی در بنا، دکوراسیون و رنگ های فرعی و...، رشته گرافیک : استفاده از رنگ برای ایجاد ترکیب بندی با رنگ های اصلی و فرعی، رشته نقاشی : بررسی کاربرد رنگ اصلی در آثار نقاشی، رشته صنایع دستی : نقش رنگ های اصلی و فرعی در آثار سنتی، طراحی دوخت : استفاده از رنگ های اصلی در لباس و انواع دوخت ها</p> <p>نمایش صحیح سه رنگ اصلی توسط هنرجویان با رنگ گواش و قلم مو و نیز ترکیب آن سه رنگ با یکدیگر برای به دست آوردن رنگ خاکستری تیره فام دار. از هنرجویان بخواهید تا رنگ های فوق را در پروژه های مخصوص به رشته تحصیلی خود به کار گیرند.</p>
	۱۱	<p>نحوه تشویق : ارائه آثار برتر در نمایشگاه هنرستان، آشنا کردن هنرجویان با نحوه شرکت در جشنواره ها</p>
	۱۲	<p>ارتباط با سایر دروس : دروس تخصصی سال دوم مانند چاپ دستی، عکاسی، تاریخ هنر و دروس تخصصی سال سوم.</p>
۴ مراحل پس از تدریس	۱۳	<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>۱- روان شناسی رنگ</p> <p>۲- فیزیک</p> <p>۳- کامپیوتر</p> <p>۴- شیمی</p>

آموزه ۱۶

توصیه‌ها

* اندازه و قطع کارهای هنرجویان را طوری در نظر بگیرید که اجرای آن‌ها در کلاس کامل شود.
توصیه می‌شود در این جلسه به‌طور خلاصه به رنگ‌های مکمل اشاره شود.

اهداف پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۴ صفحات (۱۲۳-)	۱
		اهداف یادگیری:	۲
		<ul style="list-style-type: none"> درک هنری: درک و شناخت مفهوم رنگ‌های درجه دوم؛ خلق هنری: به‌کارگیری خلاقانه رنگ‌های اصلی در آثار خود؛ نقد هنری: ارزیابی و تشخیص رنگ‌های درجه دوم در آثار هنری. 	۳
		کلید واژه‌ها: رنگ‌های درجه دوم، نارنجی، سبز، بنفش	۴
		تمهیدات تدریس: -/بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنر آموز: کتاب درسی، کتاب راهنمای معلم، کتاب‌های غیردرسی مرتبط، تکه‌های مقوای رنگ، طلق‌های رنگی، مواد رنگی، تصاویر -/بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: رنگ گواش، قلم‌مو، تخته رنگ (پالت)، ظرف آب، مقوا، دستمال - برنامه‌ریزی برای سایر موارد: بازدید از نمایشگاه‌های هنری	۵
		روش تدریس: - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال ☐	

راهنمای معلم میانی هنرهای تجسمی	۹-۱۲	<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : در رشته معماری : کاربرد رنگ‌های درجه دوم در بنا، دکوراسیون، در گرافیک : رنگ‌های درجه دوم پوستر، بسته‌بندی، آرم، در نقاشی : رنگ‌های درجه دوم، آثار هنرمندان، در طراحی دوخت : کاربرد رنگ‌های درجه دوم، در پوشاک، در صنایع دستی : هنرهای سنتی</p> <p>— ایجاد انگیزه : آوردن اشیای رنگی، ریختن رنگ‌های اصلی در ظروف شیشه‌ای و نمایش ترکیب رنگ‌ها.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) :</p> <p>— نحوه به وجود آمدن رنگ‌های فرعی؛</p> <p>— رنگ‌های درجه دوم نارنجی، بنفش و سبز.</p> <p>۷ خلاقیت‌های حین تدریس : نحوه ترکیب رنگ‌های اصلی با میزان‌های متفاوت و به وجود آمدن رنگ‌های متنوع؛</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : نظارت بر کارهای در حال اجرای هنرجویان می‌تواند ارزیابی از درک مفاهیم آن‌ها نیز باشد.</p>	۷
		<p>۸ تمرین‌های مفید و پیشنهادی : چیدمان اشیاء، کلاژ مقوای رنگی، تکه بارچه، نخ‌های رنگی</p>	۸
		<p>۹ روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) : نمایش آثار هنرجویان ۱- نصب آثار ۲- ارائه آلبوم</p>	۹
		<p>۱۰ تمرین‌های عملی متناسب با رشته : این مبحث هم، مانند مبحث قبلی، کلیدی است برای به دست آوردن صحیح رنگ‌های فرعی توسط هنرجویان که لازم است ضمن تمرین، رنگ‌ها را در پروژه‌های مخصوص به رشته خود به کار گیرند. مثلاً در رشته صنایع دستی به کارگیری رنگ‌های فرعی در طرحی از نقوش هندسی و در رشته نقاشی رنگ‌آمیزی فی‌البداهه یک بوم در ابعاد کوچک با رنگ‌های مورد بحث، ضرورت دارد.</p>	۱۰
		<p>۱۱ نحوه تشویق : ارائه آثار برتر در نمایشگاه هنرستان، کارگاه</p>	۱۱
		<p>۱۲ ارتباط با سایر دروس : دروس تخصصی سال دوم، مانند چاپ دستی و... و دروس تخصصی سال سوم، مانند درس ماکت و کارگاه گرافیک و...</p>	۱۲
۹-۱۲	۱۳	<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>۱- روان‌شناسی رنگ</p> <p>۲- فیزیک</p> <p>۳- کامپیوتر</p> <p>۴- شیمی</p>	۱۳

توصیه‌ها

- * در نمایش مفهوم رنگ‌های درجه سوم و مکمل می‌توان هنرجویان را در انتخاب فرم، اندازه خانه‌های شطرنجی و نوع ارائه تمرین‌ها آزاد گذاشت.
- * بهتر است در این جلسه هنرجویان چرخه رنگ را اجرا نمایند.
- * توصیه می‌شود که هنرجویان با رنگ‌های اضافه پالت، با استفاده از انگشت خود آثار فی البداهه خلق کنند.
- * هنرجویان رشته صنایع دستی را به ترکیب و به‌دست آوردن رنگ‌های سنتی اکر، فیروزه‌ای، لاجوردی و... تشویق و ترغیب کنیم.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه : ۵ صفحات (۱۲۴-۱۲۵) رنگ‌های درجه سوم و رنگ‌های مکمل	۱
		اهداف یادگیری : — درک هنری : شناخت و درک رنگ‌های درجه سوم و پاساز رنگی و رنگ‌های مکمل؛ — خلق هنری : به‌کارگیری رنگ‌های درجه سوم و رنگ‌های مکمل در چرخه رنگ؛ — نقد هنری : نقد و بررسی و ارزیابی هنرجو از به‌کارگیری رنگ‌های درجه سوم و مکمل در آثار خود و هم‌کلاسی‌هایش.	۲
		کلید واژه‌ها : رنگ‌های درجه سوم، پاساز رنگی، مکمل، چرخه رنگ	۳
		تمهیدات تدریس : — ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز : کتاب درسی و غیردرسی مرتبط، کتاب راهنمای معلم، آلبوم هنرجویان سال قبل، تصویر، عکس؛ — ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو : کتاب درسی، گواش، مقوا، قلم‌مو و پالت، ظرف آب، دستمال، چسب کالک، تکه‌های کاغذ و پارچه‌های رنگی. — برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴
		روش تدریس : — روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ — روش نمایشی ☒ — روش بحث گروهی ☐ — الگوی حل مسئله ☐ — روش فعال ☐	۵

۹ راهنمای تدریس	۶	<p>نکات مفید :</p> <p>- کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : در رشته معماری : هنرجویان می توانند جهت رنگ آمیزی پروژه های ویلایی خود از رنگ های مورد بحث در این جلسه استفاده نمایند. در رشته گرافیک می توانند جهت ارائه آثار کارگاه گرافیک و یا تصویرسازی و دیگر دروس تخصصی از این نمونه رنگ ها استفاده کنند و آثار خود را به نمایش بگذارند. همچنین در رشته های نقاشی و صنایع دستی ... نیز می توانند با استفاده از رنگ های مربوطه و روش های مختلف و متنوع، آثار کارگاهی خود را ارائه دهند.</p> <p>- ایجاد/نگیزه : هر کدام از هنرجویان در مورد رنگ مورد علاقه خود در بحث رنگ های درجه سوم و مکمل گفت و گو کنند.</p> <p>هر کدام از هنرجویان در مورد رنگ های درجه سوم و مکمل، احساس خود را در دو سطر بیان کنند.</p>
	۷	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : مباحث پیرامونی : ترکیب رنگ های اصلی + درجه دوم توضیح رنگ های درجه سوم، دایره رنگ، رنگ های درجه سوم عبارت اند از : زرد نارنجی، قرمز نارنجی، قرمز بنفش، بنفش آبی، سبز آبی، سبز زرد. پاساژ رنگی، رنگ های مکمل، قرمز ← سبز، زرد ← بنفش، نارنجی ← آبی. ترکیب سه رنگ اصلی ← خاکستری تیره فام دار. ترکیب دو به دو رنگ های مکمل ← خاکستری تیره فام دار. توضیح تشدید رنگ های مکمل در مجاورت هم. فطری بودن رنگ های مکمل در رنگ های مکمل در چرخه رنگ مانند زرد نارنجی ← بنفش آبی ...</p> <p>نقد و بررسی آثار هنرمندانی که در آثار خود از رنگ های مکمل استفاده کرده اند. سینیاک، ص ۱۴۶ کتاب. شکل ۱۰/۳۱ ص ۱۴۵</p> <p>خلاقیت های حین تدریس : استفاده از مقواها و رنگ های مکمل در داخل یکدیگر مثلاً جعباندن رنگ قرمز بر روی سبز</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : پرسش و پاسخ در مورد رنگ های درجه سوم، پاساژ رنگی و رنگ های مکمل و ارزیابی آثار اجرایی هنرجو توسط خودش یا هم کلاسی هایش.</p>
	۸	<p>تمرین های مفید و پیشنهادی : بهتر است تمرین ۲ صفحه ۱۲۶ کتاب درسی توسط هنرجویان تمرین و اجرا شود. چرخه رنگ را می توان بر روی کره رنگ اجرا کرد و در مورد آثار هنرمندان به بحث و گفت و گو پرداخت.</p>
	۹	<p>روش ارزشیابی تمرین های عملی (ترکیب بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) :</p> <p>داوری آثار هنرجویان. اگر احیاناً هنرجویی غیر از تمرین درسی با روشی ابتکاری تمرین های خود را انجام داد او را مورد استقبال و تشویق قرار دهید.</p>

		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : بحث و گفت‌وگو در مورد تعدادی از آثار هنرمندان مشهور و به نمایش درآوردن آن‌ها. کنار هم قرار دادن ضربه‌های قلم‌مو و رنگ از رنگ‌های مربوطه و انجام پروژه‌های نو و جدید مطابق با هر رشته، تهیه پرنیت رنگی از آثار نقاشی یا نگارگری و تقسیم‌بندی به سطوح مختلف و رنگ آمیزی آن سطوح با رنگ‌های مکمل یا درجه سوم.</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار هنرجویان در کلاس و نمایشگاه ملی و دعوت از مسئولین مدرسه. بعضی از کارها را جمع‌آوری کنید و در یک زمان مناسب، آن‌ها را برای فروش عرضه نمایید.</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس : دروس تخصصی سال دوم (جپ، تاریخ هنر ایران) و دروس تخصصی سال سوم (کارگاه گرافیک، صفحه‌آرایی، عکاسی)، مکت، هندسه نقوش و رنگ‌شناسی (رشته دوخت).</p>	۱۲
۹ دبانی هنرهای تجسمی		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>تعیین شخصیت‌ها به صورت نسبی. در علم روان‌شناسی : روی انسان‌های افسرده کار کردن، در علم پزشکی (داروسازی) : پرداختن به مبحث نور و رنگ. رنگ و داروهایی که بر پایه طیف خاصی از نور حساس‌اند مسئله مهمی است. چرا که باید بسته‌بندی آنان به گونه‌ای انجام شود که نفوذ نور یا طیف خاصی از آن روی دارو تأثیر منفی نگذارد مثلاً برای جذب طیف رنگ‌های قرمز و مادون قرمز بسته‌بندی دارو را به رنگ سبز یا آبی درمی‌آورند.</p>	۱۳
		<p>– علم شیمی – صنایع رنگرزی – کامپیوتر (از نورهای رنگی) – در نجوم نور رنگی مطرح است. – صنایع غذایی (مهندسی معدن : رنگ هر کدام از مواد به شناخت مواد تشکیل دهنده آن بسیار کمک می‌کند). در فضا سازی شهری از لامپ‌های رنگی در اتوبان‌ها و دور میدان‌های اصلی استفاده شود.</p>	

آموزه ۱۸

توصیه‌ها

- * قطع تمرین‌های عملی هنرجویان کوچک باشد. برای مثال قطع A5 یا کوچک‌تر در طول کلاس به نتیجه می‌رسد.
- * هنرجویان می‌توانند جهت ارائه این مبحث از ترکیب‌بندی‌های بخش اول کتاب، که در مجموعه خود دارند، استفاده کنند.
- * توصیه می‌شود هنرجویان را در ارائه اجرایی این مفهوم آزاد گذارید.

مرحله پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه : ۶ صفحات (۱۳۳-۱۲۸) کنتراست رنگ (تهرنگ) فصل دهم	۱
		اهداف یادگیری : - درک هنری : درک ویژگی‌های کنتراست به رنگ؛ - خلق هنری : اجرای طرح با کنتراست به رنگ؛ - نقد هنری : ارزیابی آثار خود و دیگران و تشخیص کنتراست به رنگ در آثار هنرمندان (نگارگری، فوویسم، مدرن).	۲
		کلید واژه‌ها : به رنگ (فام)، تضاد، تباین، کنتراست.	۳
		تمهیدات تدریس : - /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز : کتاب درسی و غیردرسی مرتبط، کتاب راهنمای معلم، آلبوم آثار هنرجویان، تصویر، عکس، فیلم از نقوش فرش و گلیم و پارچه، طراحی لباس، تزیینات داخلی، صفحه‌آرایی، بوستر تبلیغاتی، لباس‌های محلی... - /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو : کتاب درسی، گواش، مقوا، قلم‌مو و... ۱- اشیای رنگی دل‌خواه (از قبیل مهره، کاموا، پارچه یا کاغذ رنگی و...) چسباندنی کلاژ ۲- تصویر نگارگری، آثار هنری سبک مدرن (فوویسم) که از کنتراست به رنگ به کار برده‌اند. - برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

۹۰ راهنمای معلم هنرهای تجسمی		<p>روش تدریس :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال 	۵
		<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: پیشنهاد می شود با عنایت به بعضی مباحثی که در رشته ها وجود دارد کار شود. مثلاً در رشته گرافیک (پوستر، کاغذ کادو، آرم رنگی)، در صنایع دستی (رنگ هایی که در گلیم به کار می رود...)، در طراحی لباس (پارچه هایی که برای دوخت استفاده می شود).</p> <p>— ایجاد/نگیزه: کار گروهی انجام دادن، تزئین کارگاه، گوش دادن به سمفونی های بهوون (خصوصاً سمفونی ۷).</p> <p>قطع تمرین های عملی هنرجویان کوچک باشد. قطع آ. پنج (A۵) یا کوچک تر از آن در طول کلاس به نتیجه می رسد.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه تدریس): کنتراست تهرنگ، شدت کنتراست تهرنگ، اهمیت کنتراست تهرنگ در آثار هنری، خلوص رنگ های اصلی که با هیچ رنگی ترکیب نشده باشند، تغییر رنگ های اصلی در مجاورت با یکدیگر، شدیدترین کنتراست تهرنگ میان سه رنگ اصلی. خلاقیت های حین تدریس: استفاده از آثار هنرمندان دوره گوتیک (کتاب اتین) اثر قاسم بن علی در تصویر ۸/۱۰. ص ۱۳۲ کتاب، نمایش نسخه خطی مربوط به تصویر ۹/۱۰ ص ۱۲۳، استفاده از لیوان آب و جوهر رنگ های اصلی.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: هنرجویان چندین کارت های رنگی تهیه کنند و در کلاس فی البداهه با آن ها شکل های نوعی ایجاد نمایند. با توجه به توضیحات هنرآموز، مفاهیم درک شده هنرجویان سنجیده و ارزیابی شود.</p>	۷

	۸	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی : تمرین ۲ صفحه ۱۵۵، جدول رنگ، طراحی آزاد توسط هنرجو و رنگ‌گذاری کنتراست تهرنگ، اجرای آزاد رنگ با انگشت (اختیاری)، اجرای طرح هنرجو جهت کارت پستال (اختیاری)، رنگ‌آمیزی سفال یا کاشی با کنتراست تهرنگ (اختیاری)، کلاژ با مهر، کاموا، پارچه و کاغذ رنگی (اختیاری) و اجرای طرح آزاد با خودکار و روان‌نویس‌های رنگی.</p>
	۹	<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): استفاده از داوری (ژورمان) می‌تواند در تشویق و نقد هنری هنرجویان مؤثر باشد. در کار آزاد هنرجویان، معلم متوجه می‌شود که چه نوع خلاقیتی به کار برده است.</p>
	۱۰	<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : رشته معماری : استفاده از رنگ‌های اصلی در یک پروژه، مانند هندسه نقوش یا گره‌ها؛ رشته صنایع دستی : بهره بردن از کنتراست تهرنگ در اجرای طرح‌های نگارگری ایرانی یا رنگ‌آمیزی سفال تذهیب؛ رشته نقاشی : چیدمان اشیاء، عکاسی از آن‌ها و رنگ‌آمیزی به وسیله رنگ‌های تهرنگ.</p>
	۱۱	<p>نحوه تشویق : نصب آثار موفق هنرجویان در کارگاه، نمایشگاه موقت یا دائمی هنرستان. هنرجویان با رنگ‌های اضافه پالت، با انگشت یا با هر وسیله دیگر، فی البداهه اثری ذهنی ایجاد نمایند.</p>
	۱۲	<p>ارتباط با سایر دروس : این مبحث با کلیه دروس تخصصی کارگاهی سال دوم و سوم مرتبط است.</p>
۳ پس از تدریس	۱۳	<p>برخورد با علوم دیگر : سه رنگ اصلی، علاوه بر آثار و خلاقیت‌های هنری، در کلیه علوم و صنایع مورد استفاده قرار می‌گیرد. برای مثال در علم شیمی، برق و الکترونیک (سیم)، صنایع چرم، نساجی، غذایی و تغذیه و رنگ‌های مجاز خوراکی، تصاویر تبلیغاتی پزشکی و داروسازی، علم فیزیک و...</p>

توصیه‌ها

- هنرجویان، پس از دیدن آموزش کنتراست تیرگی و روشنی، بهتر است با کمک هنرآموز یک اجرای کار آزاد و خلاق، به صورت گروهی یا فردی، داشته باشند.
- باید اندازه و قطع آثار هنرجویان، کوچک باشد تا در کلاس به نتیجه برسد (اثر نیمه کاره نماند).
- هنرجویان با رنگ‌های اضافی پالت، با انگشت یا هر وسیله دیگر فی‌البداهه اثر ذهنی زیبایی ایجاد نمایند.
- * هنرجویان را تشویق به مشاهده و اجرای انواع خاکستری‌ها کنید (سیاه و سفید).
- * هنرجویان برای ارائه این مبحث می‌توانند از مقوای سیاه و سفید و خاکستری‌های آن برای خلق یک اثر هنری بهره ببرند (آزاد).
- * بهره بردن از آثار «رامبراند» و نقاشی‌های شرق دور و بررسی آن‌ها.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۷ صفحات (۱۳۷-۱۳۴) کنتراست تیرگی — روشنی رنگ	۱
		اهداف یادگیری: — درک هنری: درک مفهوم تیرگی و روشنی کنتراست رنگ؛ — خلق هنری: ایجاد آثار هنری با کمک تیرگی و روشنی کنتراست رنگ‌ها؛ — نقد هنری: ارزیابی آثار خود و دیگران و آثار هنرمندان با استفاده از رنگ‌های تیره و روشن نقاشی‌های مرکبی چینی و ژاپنی، کنده کاری روی چوب و مس.	۲
		کلید واژه‌ها: کنتراست تیرگی و روشنی رنگ، خاکستری بی‌فام، ارزش رنگی (والور)، رنگ‌مایه (تنالیت)، چراغ‌های تنگستن، چراغ‌های فلورسنت، سیاه و سفید، تیره و روشن.	۳
		تمهیدات تدریس: — /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: ۱- کتاب درسی؛ ۲- کتاب راهنمای معلم؛ ۳- کتاب‌های غیردرسی مرتبط؛ ۴- عکس، فیلم، آلبوم آثار هنرجویان سال گذشته و... آثار هنرمندان مختلف. — /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، گواش، مقوا، قلم‌مو، خودکار، قلم فلزی و مرکب، پالت، ظرف آب، دستمال، مقواهای سیاه و سفید. — برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

راهنمای معلم میانی هنرهای تجسمی	۹۳	<p>روش تدریس :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال 	۵
		<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: در عکاسی و نقاشی با استفاده از سایه و روشن بهره زیادی گرفته می شود (جهت پلان بندی و عمق)، طراحی زغال، آب مرکب و قلم فلزی و خوش نویسی و ...</p> <p>— / ایجاد/نگیزه: موسیقی ملایم بدون کلام، عکاسی سیاه و سفید و یک چیدمان نورپردازی شده و نمایش آن در کامپیوتر (اختیاری)، هنرآموز با استفاده از مرکب و پهنای زغال، می تواند هنرآموزان را جذب کند و آنان را به مبحث درس سوق دهد.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): کنتراست تیرگی و روشنی، ارزش رنگی (والور)، رنگ مایه (تثالیته):</p> <p>— تأثیر نور روز یا مصنوعی از قبیل تنگستن و فلورسنت بر کنتراست رنگ؛</p> <p>— اشاره به درس فصل هشتم، که شاخصه های اصلی رنگ، مبحث درخشندگی و روشنایی رنگ (ارزش رنگی) در آن مطرح شده است؛</p> <p>— مقایسه تیرگی و روشنی هر رنگ به خودی خود بدون ترکیب با سیاه و سفید؛</p> <p>— مخلوط شدن رنگ با سیاه یا سفید (ارزش رنگی) در مقایسه با خاکستری های مختلف (تثالیته)؛</p> <p>— پرسپکتیو جوی رنگ در پلان تندی و نمایش عمق نمایی؛</p> <p>— فضای مثبت و منفی در چاپ دستی، نقاشی چینی با آب مرکب، خوش نویسی چینی و ایرانی، نقوش پارچه، عکاسی سیاه و سفید، سینما و تلویزیون و ...</p> <p>خلاقیت های حین تدریس: طراحی هنرآموز با آب مرکب (تثالیته های مرکب) و همان طراحی با مرکب رنگی (والور)، مقایسه عکس رنگی و سیاه و سفید همان عکس.</p> <p>/ ارزیابی درک مفاهیم: ارزیابی و نظارت بر طرح و اجرای هنرجویان.</p> <p>— پرسش و پاسخ (در صورت نیاز)</p>	۷
		<p>تمرین های مفید و پیشنهادی :</p> <p>۱- تمرین ۴ و ۵ صفحه ۱۲۰ (تیرگی و روشنی)؛</p> <p>۲- اجرای یک کار آزاد یا جدول با درجات تیره و روشن رنگ و اجرای مجدد همان طرح با جدول یا خاکستری های هم تراز آن؛</p> <p>۳- اجرای یک طراحی با آب مرکب سیاه یا خودکار سیاه (اختیاری)، خواندن یک قطعه شعر و سپس زدن طرحی آزاد به آن، با سیاه و سفید (رشته نقاشی).</p>	۸

		<p>۹ روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): دیدن آلبوم هنرجویان از لحاظ ترکیب‌بندی، از لحاظ خلاقیت ایجاد ثنالیته‌های یک رنگ سیاه بین ۵ تا ۱۰ خانه و وارد کردن آن در یک طرح آزاد، نحوه اجرا با گواش، آب مرکب، خودکار و گواش روی بوم.</p>	
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته: مقایسه تصویر سیاه و سفید از یک اثر هنری و مرتبط با رشته هنرجو؛</p> <p>۱۰ - عکاسی سیاه و سفید (از نمونه کارهای «کته کل و تیس» آلمانی)، سبک اکسپرسیون، طراحی با زغال (برای طراحی کردن از زغال و گچ پاستل می‌توان استفاده کرد) رشته نقاشی: طراحی با آب مرکب (روی کاغذ با قلم مو و مرکب می‌کشیم، بدون این که از قبل طرحی در نظر گرفته شود و بعد هنرجویان از اثر مرکب می‌توانند طرح‌های تخیلی ایجاد کنند).</p>	
		<p>۱۱ نحوه تشویق: نصب آثار موفق در راهروی مدرسه، کارگاه، نمایشگاه کلی در هنرستان.</p>	
		<p>۱۲ ارتباط با سایر دروس: این مبحث با کلیه دروس تخصصی هنر در سال‌های دوم و سوم هنرستان، مرتبط است. مانند عکاسی، چاپ، کارگاه گرافیک، هندسه نقوش، ماکت‌سازی و رنگ‌شناسی.</p>	
مراحل پس از تدریس		<p>برخورد با علوم دیگر:</p> <p>۱- فیزیک نور</p> <p>۲- شیمی رنگ</p> <p>۱۳ در بخشی از پزشکی (پرتونگاری و رادیولوژی)، سونوگرافی و... تغییر داده‌های پزشکی از طریق طیف‌های رنگی حاصل شده از پرتونگاری و یا کنتراست تیره و روشن فیلم‌های گرفته شده، برق و الکترونیک، مکانیک، خودروسازی...</p>	

آموزه ۲۰

توصیه‌ها

- * توصیه می‌شود که هنرجویان مباحث سردی و گرمی رنگ‌ها را، هم به صورت خلوص و هم ترکیبی (با سفید، سیاه و خاکستری...) تجربه نمایند؛
- خاطرات هنرجویان از سرما و گرما یادآوری شود؛
- موضوعی را با چیدمان موزاییک‌های رنگی سرد و گرم نشان بدهند (اختیاری)؛
- با نخ‌های رنگی سرد و گرم می‌بند و شال گردن درست کنند (اختیاری).

۹ پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه : ۸ صفحات (۱۴۱-۱۳۸) کنتراست رنگ‌های سرد و گرم	۱
		اهداف یادگیری : — درک هنری : درک سردی و گرمی رنگ بر پایه احساس درونی؛ — خلق هنری : ایجاد آثار هنری با توجه به سردی و گرمی رنگ‌ها؛ — نقد هنری : ارزیابی آثار خود و دیگران و تشخیص رنگ‌های سرد و گرم در آثار هنرمندان.	۲
		کلید و اثره‌ها : کنتراست سرد و گرم، مجاورت رنگ، بعد فضایی رنگ‌های سرد و گرم (پرسپکتیو جوئی)، نقاشان امپرسیونیست	۳
		تمهیدات تدریس : — /بزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرآموز : ۱- کتاب درسی ۲- کتاب راهنمای معلم ۳- کتاب درسی غیرمرتبط، عکس، فیلم و سی دی دیدن آثار هنرمندان — /بزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرجو : ۱- کتاب درسی ۲- گواش مقوا قلم‌مو ۳- کاغذ رنگی و چسب و قیچی (اختیاری) اشیای پررنگ، چسب و قیچی (اختیاری). — برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

۳ ۴ ۵ ۶ ۷		<p>روش تدریس :</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☐ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال 	۵
		<p>نکات مفید :</p> <p>- کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی :</p> <p>مبحث رنگ‌های سرد و گرم در تمامی رشته‌های هنرهای تجسمی دارای کاربردند و از جایگاه خاصی برخوردار هستند. در کلیه پروژه‌های تبلیغاتی و گرافیکی، انواع پوسترها و بروشورها در هنر صفحه‌آرایی و تصویرسازی و در ساخت انواع ماکت‌ها و ویلاها، در صنایع دستی فرش و گلیم، در هنر نگارگری، در آثار نقاشی با سبک‌های مختلف هنری، در طراحی و رنگ پارچه و پوشاک و... بسیار کاربرد دارند.</p> <p>-/ ایجاد/نگیزه : موسیقی ملایم بدون کلام، رنگ‌های شعله شمع، مقایسه تصویر آتش و منظره برفی، تقویم با تصویر مناظر چهار فصل، آثار هنرمندان امپرسیونیست، پنجره‌ها با شیشه‌های رنگی.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : کنتراست رنگ‌های سرد و گرم، سردترین و گرم‌ترین رنگ؛</p> <p>- یادآوری از صفحه ۱۱۸ فصل هشتم؛</p> <p>- کنتراست سرد و گرم بر پایه احساس درونی از دیدن رنگ؛</p> <p>- احساس سردی و گرمی، زبری و نرمی و لطافت و... از طریق حس لامسه؛</p> <p>- سردترین رنگ سبز آبی، گرم‌ترین رنگ قرمز نارنجی؛</p> <p>- نسبی بودن سردی و گرمی توسط رنگ‌های هم‌جوار؛</p> <p>- تأثیرگذاری کنتراست تیرگی و روشنی بر ضعف و قوت سردی و گرمی رنگ؛</p> <p>- ایجاد بُعد فضایی (پرسپکتیو جوی) به کمک رنگ‌های سرد و گرم؛</p> <p>- تجزیه و تحلیل آثار هنرمندان امپرسیونیست، ص ۱۴۱، تصویر ۱۰/۲۴؛</p> <p>- تحلیل آثار نقاشی‌های دوره گوتیک.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس :</p> <p>/ ارزیابی درک مفاهیم :</p> <p>- نظارت بر آثار هنرجویان؛</p> <p>- پرسش و پاسخ در مورد احساس سرما و گرما.</p>	۷

		<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی : تمرین ۳، صفحه ۱۵۵، اجرای آزاد طرح هنجویان یک بار با رنگ‌های سرد و یک بار با رنگ‌های گرم یا هر دو با هم، اجرای کلاژ با رنگ‌های سرد و گرم و ایجاد تعادل یا تأکید بر سرد یا گرم (اختیاری)، بررسی تصاویر مناسب از نظر برخورداری از رنگ‌های گرم و سرد (عکس یا آثار هنرمندان سبک‌های مختلف).</p>	۸
		<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) : دیدن آلبوم هنجویان و نقد و داوری آن آثار، با کمک هنرآموز برای ایجاد انگیزه و تحلیل هنجویان و رشد نقد هنری آنان مناسب است؛</p> <p>– اجرای دستی با نخ‌های رنگی (بافته‌های متنوع)؛</p> <p>– اجرا با گواش و قلم‌مو.</p>	۹
		<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : رشته نقاشی : بهره بردن از کنتراست سرد و گرم در یک اثر نقاشی توسط هنجو (طرح انتزاعی)؛</p> <p>– تصویر آثار هنرمندان گرافیست (بوستر، بسته‌بندی، کاغذ کادو...);</p> <p>– بررسی آثار عکاسان، صحنه‌ای از فیلم (سینما)؛</p> <p>– بررسی آثار مینیاتوربست و بهره بردن از کنتراست سرد و گرم و رنگ آمیزی سفال، هندسه نقوش و کلاژ و مهرها و...؛</p> <p>– بررسی آثار نقاشان با سبک‌های مختلف، از جمله آثار نقاشان ایرانی؛</p> <p>– بهره بردن از رنگ‌های سرد و گرم در رنگ آمیزی لباس (طراحی دوخت).</p>	۱۰
		<p>نحوه تشویق : نصب آثار هنجویان در مدرسه و نمایشگاه.</p>	۱۱
		<p>ارتباط با سایر دروس : کاربرد در کلیه دروس تخصصی هنر.</p>	۱۲
		<p>برخورد با علوم دیگر :</p> <p>– روان‌شناسی رنگ‌ها</p> <p>– زیست‌شناسی</p> <p>– باستان‌شناسی</p> <p>– بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها</p>	۱۳

آموزه ۲۱

– در آموزش این مبحث، پس از تدریس هنرآموز، می‌توان یک اجرای آزاد و خلاقانه – فردی یا گروهی – داشت.

– همچنین، می‌توان با بهره بردن از ترکیب‌بندی‌های بخش اول کتاب، رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های آن‌ها را در این مبحث جای داد.

– در مبحث کنتراست، همزمان هنرجویان می‌توانند از برش کاغذهای رنگی به ابعاد 10×10 یا از اشیای رنگی به همراه آورده استفاده نمایند.

– چون مبحث رنگ‌های مکمل در دروس قبل آمده است و هنرجویان با این مبحث آشنایی دارند بنابراین می‌توان کنتراست همزمان و تصویر جانشین را در این جلسه توضیح داد.

قبل از این جلسه، به آوردن وسایل پیشنهادی این درس تأکید شده باشد. وسایل با رنگ قرمز مشخص شده‌اند.

۹ از تدریس	۱	شماره جلسه: ۹ صفحات (۱۵۱–۱۴۲) کنتراست رنگ‌های مکمل، کنتراست همزمان، تصویر جانشین	زمان
	۲	اهداف یادگیری: – درک هنری: درک مفهوم کنتراست رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های رنگی و شناخت کنتراست همزمان و تصویر جانشین؛ – خلق هنری: به کار گرفتن رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های آن‌ها در یک اثر هنری، به کارگیری کنتراست همزمان و تصویر جانشین در خیره شدن به یک شیء رنگی؛ – نقد هنری: ارزیابی رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های رنگی در آثار هنرجویان، بیان واقع‌بینانه از درک مفهوم کنتراست همزمان و تصویر جانشین.	
	۳	کلید واژه‌ها: کنتراست رنگ‌های مکمل، قرمز و سبز، زرد و بنفش، آبی و نارنجی، خاکستری‌های رنگی (فام‌دار)، کنتراست همزمان، تصویر جانشین.	
	۴	تمهیدات تدریس: – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم، گچ و تخته، مقوای سفید بزرگ 70×100 و کاغذهای رنگی (برای نصب بر تابلو جهت درس کنتراست همزمان و تصویر جانشین)؛ – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای سفید، گواش، قلم‌مو، ظرف آب، پالت، تصویر، چسب کالک، خط‌کش، کاتر، مداد، دستمال پارچه‌ای یا کاغذی، کاغذ رنگی و مقوای سفید (برای تفهیم کنتراست همزمان و جانشین)؛ – برنامه‌ریزی برای سایر موارد: از قبل به هنرجویان بگویم که ترکیب‌بندی‌های قسمت اول کتاب (در نیم‌سال اول) و اشیاء رنگی را با خود بیاورند.	

	<p>روش تدریس :</p> <p>۵</p> <ul style="list-style-type: none"> ☐ - روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☒ - روش نمایشی ☐ - روش بحث گروهی ☒ - الگوی حل مسئله ☐ - روش فعال
۹ اول چهارم تدریس	<p>نکات مفید :</p> <p>۶</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: بهتر است هنرجویان رشته نقاشی را در به کارگیری این مبحث در آثار نقاشی های خود و چگونگی به کار گرفتن کنتراست همزمان برای رسیدن به رنگ مکمل یک رنگ هدایت و راهنمایی کنیم. نیز در رشته معماری به کارگیری مبحث فوق در اجرای پروژه های ماکت و طراحی داخلی، در رشته صنایع دستی با بهره گرفتن از کنتراست همزمان چگونگی رسیدن به مکمل رنگ های سنتی و در رشته طراحی دواخت این مفهوم را می توان در دروس طراحی اندام و لباس و... به کار برد.</p> <p>— ایجاد/نگیزه: نمایش آثار موجود در آلبوم های مدرسه از مباحث کنتراست به هنرجویان، نمایش کامل رنگ های مکمل و خاکستری ها (در صورت موجود بودن)، نمایش نقاشی هنرمندانی که در آثار خود از کنتراست رنگ های مکمل استفاده کرده اند، مانند ژان وان آیک در تابلوی اما دون ملکه رولن یا فرانسکا در اثر سلیمان و ملکه سبا (منبع کتاب رنگ اتین).</p>
	<p>۷</p> <p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): مباحث پیرامون این مطلب عبارت اند از: تأثیرگذاری و شدت قدرت فام دو رنگ مکمل در مجاورت یکدیگر، قرارگیری قطری دو رنگ مکمل در چرخه رنگ و روبه روی یکدیگر، ترکیب خاکستری تیره از اختلاط دو رنگ مکمل و سه رنگ اصلی (یادآوری ص ۱۲۵ کتاب)، ترکیب کاهشی نورهای رنگین اصلی و ختنا کردن درخشش رنگین یکدیگر. مشاهده یک رنگ اصلی و احساس ذهنی رنگ مکمل آن، وجود رنگ های خاکستری در کاستن شدت کنتراست رنگ های مکمل در یک اثر هنری. وجود رنگ های مکمل در طبیعت و زیبایی منطقی آن ها در کنار یکدیگر (مانند یک گل شقایق در چمنزار)، بهره گرفتن هنرمندان ایرانی از رنگ های مکمل در آثار نگارگری خود، وجود رنگ های مکمل پست امپرسیونیسم ها مانند آثار (سورا و سینیاک) (ص ۱۴۵ و ۱۴۶ کتاب).</p> <p>کنتراست همزمان: تأثیر رنگ بر روی احساس بینایی، احساس ذهنی و غیر ملموس رنگ مکمل یک رنگ، کنتراست همزمان چند خاکستری بی فام روی هم (تصویر ۳۴-۱ ص ۱۴۷)، دو رنگ مکمل بر روی هم (۳۵-۱) یک خاکستری بر روی دو زمینه رنگی، یک خاکستری بر دو زمینه خاکستری تیره و روشن، تصویر جانشین: نقش بستن تصاویر بر شبکه چشم انسان و تغییر ناگهانی دید و نقش بستن همان تصویر در جلوی چشم به صورت غیر ملموس، خیره شدن به یک رنگ اصلی و پس زمینه ای سفید و ظهور و پدیداری رنگ مکمل آن بر روی کاغذ، (رابطه تصویر</p>

<p>۲ و ۳ ۳ ۳</p>	<p>جانشین با سینما). پس از خیره شدن به تلویزیون و مانیتور کامپیوتر روشن این اتفاق حاصل می‌شود. در آموزش درس کنتراست همزمان و تصویر جانشین از هنرجویان بخواهید تا کاغذهای رنگی، سیاه، سفید و خاکستری خود را به ابعاد 10×10 بچینند و با کمک شابلون دایره‌ها و مربع‌هایی را از همان رنگ‌ها (زرد، بنفش، قرمز، سبز، آبی، نارنجی، سیاه، سفید، خاکستری) تهیه نمایند، سپس با چیدمان (دایره قرمز در وسط مربع سبز و...) و خیره شدن به آن‌ها احساس ذهنی خود را بیان کنند.</p> <p>در این مبحث بهتر است هنرجویان به مباحث زیر بپردازند:</p> <p>تأثیرگذاری رنگ‌های زمینه بر شخصیت عمومی خاکستری‌های بی‌فام (رنگ زمینه، قرمز باعث می‌شود که خاکستری بی‌فام سبز به نظر برسد) (ص ۱۴۷/۳۴/۱۰)؛</p> <p>تأثیرگذاری دو رنگ مکمل بر یکدیگر (۱۰/۳۵، ص ۱۴۷)؛</p> <p>تأثیر احساسی تیرگی و روشنی یک رنگ یک‌سان در دو زمینه مختلف (۱۰/۳۶، ص ۱۴۸)؛</p> <p>تأثیر دو خاکستری یک‌سان در دو زمینه مکمل به‌طور مجزا (۱۰/۳۷، ص ۱۴۸)؛</p> <p>تأثیر دو زمینه تیره و روشن خاکستری بر یک خاکستری یک‌سان (شکل ۱۰/۳۸، ص ۱۴۹)؛</p> <p>خیره شدن به دایره‌ای سفید در زمینه سیاه و مشاهده ذهنی و احساسی آن جلوی چشم یا بر یک کادر سفید (می‌توان به‌جای دایره سفید از یک شیء استفاده کرد) (ص ۱۵۰/۳۹، ۱۵۱)؛</p> <p>خیره شدن به دایره رنگی در زمینه سیاه و مشاهده رنگ مکمل آن در یک کاغذ سفید (ص ۱۵۱/۴۰)؛</p> <p>خیره شدن به دایره رنگی در زمینه مکمل خود و مشاهده رنگ مکمل آن به‌طور درخشان‌تر در زمینه مکمل خود (ص ۱۵۱، ۱۰/۴۱).</p> <p>خلاقیتهای حین تدریس: استفاده از رنگ‌های جوهری و لیوان آب جهت ترکیب آن‌ها، استفاده از طلق‌های رنگی و پس زمینه سفید جهت تقویت و درخشندگی دو رنگ مکمل در کنار هم و ختنا کردن دو رنگ، زمانی که روی هم قرار می‌گیرند.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: خیره شدن هنرجویان به یکدیگر جهت تفهیم مطلب تصویر جانشین، نظارت بر آثار اجرایی هنرجویان و توضیح و پرسش و پاسخ در حین اجرای عملی.</p>	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی: تعداد خانه‌های جدول اختیاری → در یک تئالیت از رنگ زرد به خاکستری و سپس به بنفش. در سه ترکیب مختلف، سه گروه رنگ‌های مکمل را نمایش دهید. ابعاد (مقوای A4)</p> <p>(ص ۱۴۲ کتاب) → در یک تئالیت از رنگ آبی به خاکستری و سپس به نارنجی. بررسی گردش رنگ‌های مکمل در آثار هنرمندان پست امپرسیون (کتاب ص ۱۴۶).</p> <p>→ در یک تئالیت از رنگ قرمز به خاکستری و سپس به سبز؛</p> <p>اجرای تمرین آزاد، با استفاده از رنگ‌های مکمل با تکنیک خودکار، روان‌نویس، ماژیک و....</p>
----------------------------------	--	--

راهنمای معلم میانی هنرهای تجسمی	پیش از تدریس	۹	روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): در کارگاه از آثار هنرجویان، نمایشگاه کوچکی برپا شود. ابتدا به همراه هنرجویان کارها مورد نقد و بررسی هنرآموز قرار گیرد، سپس با توجه به اصول ارزش‌یابی به آن آثار نمره مناسب در نظر گرفته شود.
		۱۰	تمرین‌های عملی متناسب با رشته : رشته نقاشی: عکاسی از چیدمان زیبا و منطقی چند شیء و رنگ‌آمیزی آن‌ها با بهره بردن از رنگ‌های مکمل و خاکستری آن؛ صنایع دستی: ترسیم یا انتخاب طرحی از نقوش هندسی و رنگ‌آمیزی آن‌ها با استفاده از رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های آن (یا نگارگری)؛ گرافیک: انتخاب آثار دو بعد نما و بهره گرفتن از رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های آن جهت رنگ‌آمیزی؛ طراحی دوخت: انتخاب یک طرح مناسب و رنگ‌آمیزی آن با رنگ‌های مکمل و خاکستری‌های آن با کمک تکنیک چاپ یا... در یک پروژه (مانند لباس نوزاد)؛ معماری: جمع‌آوری تصاویر مناسب توسط هنرجویان و نقد و بررسی آن‌ها، با استفاده از رسانه‌های تصویری. (تصاویر مانند کاربرد رنگ در ویلاهای شمال، مبلمان داخلی).
		۱۱	نحوه تشویق: چسباندن آثار هنرجویان در کنار یکدیگر و تهیه یک تابلوی بزرگ برای نصب بر دیوار آموزشگاه، نصب آثار برتر هنرجویان به دیوار.
		۱۲	ارتباط با سایر دروس: این موضوع می‌تواند در کلیه دروس تخصصی سال دوم و سوم مرتبط باشد، مانند دروس کارگاهی رشته گرافیک: کارگاه گرافیک، تصویرسازی، صفحه‌آرایی، عکاسی، چاپ، رشته معماری: ساخت ماکت نمای خارجی و طراحی داخلی، رشته طراحی دوخت: طراحی اندام و لباس و رنگ‌شناسی، رشته صنایع دستی: سفال، نگارگری ایرانی، هندسه نقوش، حجم‌شناسی در رشته نقاشی: سبک‌های نقاشی و تکنیک‌ها.
راهنمای معلم میانی هنرهای تجسمی	پس از تدریس	۱۳	برخورد با علوم دیگر : این مبحث در کلیه علوم، تا جایی که تصاویر و عکس‌ها مطرح‌اند، از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است، مانند تصاویر در علم کامپیوتر، زیست‌شناسی، صنعت نساجی، تزئینات داخلی ساختمان، مانند انواع کفپوش‌های نمدی (موکت)، سرمیخی، پلاستیکی (لیتولوم)، روان‌شناسی رنگ و رنگ‌درمانی، صنعت پوشاک و کیف و کفش (مد)، علم الکترونیک (روکش انواع سیم‌ها)....

آموزه ۲۲

توصیه‌ها

* می‌توان با بهره گرفتن از ترکیب‌بندی‌های بخش اول (در نیم‌سال اول)، که توسط هنرجویان طراحی شده است، کنتراست کیفیت را در آن‌ها جای داد.

– آموزش اکسیرسیون فصول (رنگ‌های موجود در فصل‌های مختلف، رنگ‌های بهار عموماً با سفید مخلوط می‌شوند، رنگ‌های تابستان عموماً خالص‌اند، رنگ‌های پاییز با مکمل و خاکستری و رنگ‌های زمستان با خاکستری).

۹-۱۰ پایه اول از تدریس	۱	شماره جلسه : ۱۰ صفحات (۱۵۲-۱۵۳) کنتراست کیفیت	زمان
	۲	اهداف یادگیری : – درک هنری : درک مفهوم کنتراست کیفیت (اشباع)؛ – خلق هنری : به کارگیری کنتراست کیفیت در یک اثر هنری؛ – نقد هنری : ارزیابی و بیان واقع‌بینانه از درک کنتراست کیفیت در آثار خود و هنرمندان بزرگ.	
	۳	کلید واژه‌ها : تضاد کیفیت (اشباع)، حالت خلوص رنگی، رنگ خالص و ناخالص	
	۴	تمهیدات تدریس : – /بزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرآموز : کتاب درسی، راهنمای معلم، گچ و تخته، کتاب‌های غیردرسی (رنگ ایتن)، تصویرها و آثار مربوطه و آلبوم هنرجویان از سال‌های قبل؛ – /بزار و مواد آموزشی موردنیاز هنرجو : کتاب درسی، مقوای سفید، قلم‌مو، گواش، پالت، ظرف آب، دستمال، خط‌کش، چسب کالک، مداد، ترکیب‌بندی‌های بخش اول (نیم‌سال اول) هنرجویان که در مجموعه خود نگهداری می‌کنند. – برنامه‌ریزی برای سایر موارد : در صورت امکان بوم رنگ روغن و وسایل جانبی	
۹-۱۱ پایه دوم از تدریس	۵	روش تدریس : – روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐ – روش نمایشی ☐ – روش بحث گروهی ☐ – الگوی حل مسئله ☐ – روش فعال ☒	

	<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : هنرجویان رشته نقاشی را در به کارگیری این مبحث در آثار نقاشی خود هدایت کنیم.</p> <p>رشته معماری : در رنگ آمیزی مبلمان داخلی و حالت ها. رشته صنایع دستی : رنگ آمیزی نقوش هندسی و نگارگری و تذهیب. رشته طراحی دوخت : طراحی و رنگ آمیزی لباس. رشته گرافیک : رنگ آمیزی آثار دو بعد نما.</p> <p>— ایجاد/نگیزه : نمایش آثار موجود در مجموعه های رنگی آموزشگاه از سال های قبل، نمایش آثار نقاشی هنرمندانی چون جرج دلاتور : نوزاد (ص ۱۶۷ کتاب ایتن) ماتیس : درس پیانو (ص ۱۶۹ کتاب رنگ)، پل کله : ماهی های جادویی (ص ۱۷۱ ایتن).</p>
<p>۶</p>	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): شایان ذکر است که هنرجویان با این مبحث در دروس درخشنده گی یا روشنایی (ص ۱۱۵) و شدت با خلوص رنگ (ص ۱۱۶) آشنا شده اند. حال در تکمیل این مبحث به مطالب زیر پرداخته شود :</p> <p>کنتراست کیفیت با کمک رنگ سیاه و سفید، خاکستری بی فام و یا مکمل آن رنگ مورد نظر. رنگ های خالص ص ۱۱۲ پاورقی فصل هشتم intensity دارای بالاترین شاخصه درخشنده گی هستند (value) ص ۱۱۵ پاورقی فصل هشتم.</p> <p>شدت خلوص رنگ در کنار رنگ های ناخالص بیشتر مورد توجه قرار می گیرد.</p> <p>مخلوط شدن یک رنگ خالص با سیاه و سفید، خاکستری یا مکمل آن رنگ از کیفیت و خلوص رنگ می کاهد.</p> <p>مخلوط شدن رنگ جهت ایجاد کنتراست اشباع با کیفیت می تواند موجب کنتراست تیرگی و روشنی هم بشود و این خاصیت درخشنده گی رنگ خالص را بیشتر می کند.</p> <p>خلاقیت های حین تدریس : نمایش آثار نقاشی هنرمندانی چون جرج دلاتور (تابلو نوزاد، ایتن)، ماتیس (درس پیانو، ایتن)، پل کله (ماهی های جادویی، ایتن) و نقد و بررسی آن ها، استفاده از لیوان آب و جوهرهای رنگی.</p> <p>/ ارزیابی درک مفاهیم : بیان واقع بینانه و ارزیابی از چگونگی کاربرد کنتراست کیفیت در آثار هنرجویان توسط خودشان.</p>
<p>۷</p>	<p>تمرین های مفید و پیشنهادی : جدول ص ۱۵۵ تمرین ۵- اجرای طرح آزاد : با انتخاب یک رنگ و مخلوط آن با سیاه و سفید و خاکستری و مکمل آن، خالص رنگی را به دل خواه انتخاب کنید و آن را در خانه ۷ جدول ۱۳ قسمتی با خانه های ۳×۱/۵ سانت قرار دهید. سپس طوری آن را با سفید ترکیب کنید تا در سمت راست به سفید و در سمت چپ به سیاه دست یابید. همین کار را با رنگ خاکستری آکروماتیک (بی فام) و مکمل آن انجام دهید.</p>

۹	روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): بررسی مجموعه آثار هنرجویان و داوری و بررسی گروهی موجب رشد تحلیلی و نقد هنرجویان می‌شود.	
	تمرین‌های عملی متناسب با رشته: گرافیک کارت‌پستال برای نوروز، تقویم چهار فصل با استفاده از کنتراست کیفیت؛ رشته معماری: کارت‌پستال برای نوروز، رنگ‌آمیزی یک طرح هندسه نقوش؛ رشته نقاشی: کارت‌پستال برای نوروز، چیدمان اشیاء و عکاسی و بهره بردن از کنتراست کیفیت؛ رشته طراحی دوخت: کارت‌پستال برای نوروز، به همراه آوردن یک شال ساده یا لباس یا پارچه و رنگ‌آمیزی و طراحی روی آن‌ها با استفاده از کنتراست کیفیت؛ رشته صنایع دستی: کارت‌پستال برای نوروز، ترکیب‌بندی با استفاده از گل‌های ختایی و... و رنگ‌آمیزی با استفاده از کنتراست کیفیت.	۱۰
	نحوه تشویق: از هنرجویان بخواهید که در پایان کلاس هر کدام تعداد ۱۰ مربع ۳×۳ را با اضافه رنگ‌های خود در پاکت رنگ و با کمک کنتراست کیفیت رنگ‌آمیزی کنند، سپس آن‌ها را روی یک مقوای ۷۰×۵۰ سفید یا مشکی با فاصله یک تا دو میلی‌متر بچسبانند و پس از قاب کردن، آن‌ها را در کارگاه یا اتاق دبیران نصب نمایند.	۱۱
	ارتباط با سایر دروس: با کلیه دروس تخصصی هنری رابطه تنگاتنگ دارد.	۱۲
۱۳	برخورد با علوم دیگر: معمولاً کلیه مباحث رنگ در تمامی علوم و صنایع کاربرد دارد، از جمله فضاهای تزئینی، مهندسی برق در زمینه تبلیغات، صنعت خودروسازی، دیوارهای سنگی و آجری تزئینات ساختمان‌ها (مصالح و کارگاه‌ها)، صنعت بسته‌بندی داروها و داروسازی، صنعت پوشاک و کفش و نساجی و چرم و... نقاشی ساختمان و منازل، جغرافیا و محیط‌زیست (رنگ‌ها در فصول مختلف).	

آموزه ۲۳

توصیه‌ها

- اندازه و قطع کار هرجویان کوچک باشد تا اجرای آن‌ها در کارگاه به نتیجه برسد.
- هرجویان می‌توانند این درس را با کاغذ رنگی و چسب و قیچی تجربه کنند.
- هرجویان می‌توانند در یک ترکیب سطوحی کنتراست و سعت سطح را اجرا نمایند (اختیاری).

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۱۱ صفحات (۱۵۴-۱۵۵) کنتراست کمیت (وسعت سطوح)	۱
		اهداف یادگیری: – درک هنری: شناخت معنا و مفهوم کنتراست کمیت یا وسعت سطوح; – خلق هنری: به کارگیری کنتراست کمیت در خلق آثار هنری جدید; – نقد هنری: ارزیابی و نقد و بررسی وسعت سطوح رنگ‌های مکمل در مجاورت یکدیگر.	۲
		کلید واژه‌ها: کنتراست کمیت، وسعت سطح رنگ‌ها، خلوص رنگ، بزرگی و کوچکی سطح رنگ.	۳
		تمهیدات تدریس: – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی، راهنمای معلم و کتاب‌های غیردرسی مرتبط مانند (رنگ اینن) تصاویر آثار هنرمندان (اختیاری) آثار مربوط به هرجویان سال‌های قبل – ابزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای سفید، گواش، پالت، قلم‌مو، ظرف آب، دستمال، خط‌کش، چسب کالک، مداد – برنامه‌ریزی برای سایر موارد: کاغذهای رنگی رنگ‌های مکمل، چسب و قیچی، مقوای زمینه (اختیاری)	۴
مراحل حین تدریس		روش تدریس: – روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☒ – روش نمایشی ☐ – روش بحث گروهی ☐ – الگوی حل مسئله ☒ – روش فعال ☒	۵

۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰	۶	<p>نکات مفید :</p> <p>— کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی : این مبحث کاملاً علمی است و همه هنرجویان ضرورت دارد با این مبحث آشنایی داشته باشند تا آن را در آثار خود به کار گیرند. مثلاً در یک تابلوی نقاشی باید میزان وسعت سطح و به کارگیری رنگ زرد و بنفش رعایت شود یا در تابلوهای نگارگری میزان سطح رنگ‌های به کار گرفته شده رعایت گردد.</p> <p>— ایجاد/نگیزه : نمایش آثار هنرجویان از مجموعه آموزشگاه، نمایش تصویر نقاشی بروگل (منظره و سقوط ایکار) از کتاب ایتن، ص ۱۷۷، بخش موزیک بدون کلام.</p>
	۷	<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس) : مباحث پیرامون این درس : کنتراست کمیت مربوط به رابطه متقابل دو یا چند سطح رنگین از نظر وسعت است. وسعت سطح رنگی در شدت بخشیدن به کنتراست‌های دیگر مؤثر است.</p> <p>میزان درخشش رنگ و میزان بزرگی سطح در ایجاد کنتراست کمیت از عوامل اساسی اند.</p> <p>میزان تیرگی و روشنی رنگ برای جلوه‌گری نیاز به سطوح متفاوتی دارد.</p> <p>ارزش‌های عددی زرد به بنفش ۳: ۹ نارنجی به آبی ۴: ۸ قرمز به سبز ۶: ۶</p> <p>با بیشتر بودن وسعت سطح یک رنگ میزان تأثیرگذاری و قدرت بصری وسعت سطح رنگ افزایش می‌یابد.</p>
		<p>خلاقیت‌های حین تدریس : استفاده از مهره‌های رنگی مساوی یا غیرمساوی که نشان‌دهنده وسعت سطح باشد، مثلاً ۸ تا مهره آبی ۴ تا نارنجی.</p> <p>ارزیابی درک مفاهیم : با هدایت هنرجویان از توصیف آثار خودشان و توضیحات هنرآموز میزان درک آنان سنجیده می‌شود.</p>
	۸	<p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی : علاوه بر تمرین ۴ ص ۱۵۵ کتاب، سه مستطیل به ابعاد ۳×۱۲ رسم و آن را به ۱۲ قسمت کنید و کنتراست وسعت سطح را با میزان‌های رعایت شده برای هر گروه رنگی اجرا نمایید.</p>
	۹	<p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا) : داوری و نقد و بررسی آثار به همراه خود هنرجویان تا محدوده دید هنری آنان گسترش یابد.</p>
	۱۰	<p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته : کلیه رشته‌ها : چیدمان زیبا و منطقی از طبیعت بی‌جان، عکاسی از آن‌ها و تهیه سه نسخه از عکس موردنظر (کپی) و بهره گرفتن از کنتراست وسعت سطح در سه مرحله : ۱- زرد و بنفش ۲- قرمز و سبز ۳- آبی و نارنجی</p> <p>هنرجویان می‌توانند وسعت سطح سه گروه رنگی را با استفاده از کاغذ رنگی ارائه دهند.</p>

	۱۱	نحوه تشویق: می‌توان مطابق درس و جلسه قبل عمل کرد و جهت برپایی نمایشگاه از آثار هنرجویان، چاپ آثار آنان در مجلات محلی و در آموزشگاه و مجلات شهرداری و... اقدام نمود.
	۱۲	ارتباط با سایر دروس: این مبحث در دروس تخصصی رشته‌های هنری ارتباط تنگاتنگ دارند مثلاً در کارگاه گرافیک جهت تهیه پوستر، بسته‌بندی، صفحه‌آرایی طراحی جلد و داخلی، تصویرسازی، چاپ، در رشته معماری رنگ‌آمیزی ماکت‌ها، در صنایع دستی رنگ‌آمیزی نقوش هندسی و سفال‌ها و در نگارگری، نقاشی ارائه تکنیک‌ها و سبک‌های هنری.
۹ پس از تدریس	۱۳	برخورد با علوم دیگر: در تمامی علوم که تصاویر و عکس‌ها به‌نوعی با آن‌ها در ارتباط‌اند، این مسئله جهت تأثیرگذاری بر بیننده رعایت می‌شود، مانند تصاویر و پوسترهای علم پزشکی و داروسازی، تصاویر و عکس‌های جغرافیایی و محیط‌زیستی و...

توصیه‌ها

- حتی‌الامکان اندازه و قطع کارها کوچک در نظر گرفته شود تا هنرجویان زودتر به نتیجه برسند.
- این بخش از کتاب را می‌توان با تکنیک آزاد و دل‌خواه، مانند خودکار، روان‌نویس، مداد رنگی و پاستل اجرا نمود (از قبل وسایل مورد نیاز را به هنرجویان یادآوری کنید).
- پژوهش در زمینه تأثیر روانی رنگ‌ها و فرم و شکل بیش از دو تا سه صفحه نباشد تا بهتر و سریع‌تر بر دانش هنرجویان افزوده شود.
- در ارائه هارمونی رنگ می‌توان هنرجویان را کاملاً آزاد گذاشت. مثلاً نمایش یک تسبیح با مهره‌های رنگ سرد یا گرم یا هارمونی‌های دیگر.

مراحل پیش از تدریس	زمان	شماره جلسه: ۱۲ صفحات (۱۶۷-۱۵۶) همانگی رنگ‌ها، شکل و رنگ، تأثیرات بصری و روانی رنگ‌ها	۱
		اهداف یادگیری: – درک هنری: شناخت معنا و مفهوم رنگ‌های هماهنگ، شکل و رنگ و تأثیرات بصری و روانی رنگ‌ها. – خلق هنری: به کارگیری مفاهیم رنگ‌های هماهنگ و فرم شکل و تأثیر بصری و روانی رنگ در محیط و جامعه؛ – نقد هنری: تشخیص و بررسی مفهوم هارمونی در آثار خود و دیگر هنرجویان و نیز در آثار هنرمندان بزرگ، مانند هانری ماتیس (ص ۱۵۹) ارزیابی و نقد اشکال ساده هندسی و رنگ‌های مربوط به آن‌ها و تأثیر بصری رنگ در یک اثر هنری.	۲
		کلید واژه‌ها: هماهنگی رنگ‌ها، هارمونی، نقاشان دوره رنسانس، امپرسیونیست، نقاشی ایرانی اکسپرسیونیست، فوویست، شکل و رنگ، مربع، مثلث، دایره، قرمز، آبی، زرد، نماد و نشانه، تأثیرات روانی رنگ‌ها.	۳
		تمهیدات تدریس: – /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرآموز: کتاب درسی و راهنما، کتاب‌های غیردرسی مرتبط مانند رنگ اینن، گچ و تخته – /بزار و مواد آموزشی مورد نیاز هنرجو: کتاب درسی، مقوای سفید، گواش، قلم‌مو، پالت، دستمال و دیگر وسایل جانبی مقوا و کاغذ و پارچه‌های رنگی، چسب و قیچی. – برنامه‌ریزی برای سایر موارد	۴

		<p>روش تدریس</p> <p>– روش تدریس مبتنی بر خلاقیت ☐</p> <p>– روش نمایشی ☒</p> <p>– روش بحث گروهی ☒</p> <p>– الگوی حل مسئله ☐</p> <p>– روش فعال ☐</p>	۵
<p>۳ ۴ ۵ ۶ ۷</p>		<p>نکات مفید :</p> <p>– کاربرد، با توجه به رشته تحصیلی: در رشته صنایع دستی به دلیل حاکم بودن فضای سنتی بر این رشته معمولاً از رنگ‌های هماهنگ سنتی استفاده می‌شود، مانند فیروزه‌ای، لاجوردی، آکر، در رشته معماری در بیان نمای خارجی یا داخلی یک ساختمان معمولاً از رنگ‌های هارمونی استفاده می‌شود. این مفاهیم در تمامی رشته‌های هنرهای تجسمی کاربرد و تأثیر به‌سزایی می‌گذارد.</p> <p>– ایجاد/نگیزه: نمایش دو یا سه گروه رنگ‌های هماهنگ با استفاده از کاغذهای رنگی یا مهره‌های رنگی و یا هر ابزار و وسیله دیگر، نمایش یک گلیم که در آن هارمونی رنگ باشد، نمایش پرچم ایران یا تصاویری از علائم راهنمایی و رانندگی و... و یا آثار هنرمندان با استفاده از کتاب ایتن.</p>	۶
		<p>راهنمای تدریس (خلاصه درس): مباحث پیرامونی: روابط متقابل میان رنگ‌ها، انتخاب و ترکیب رنگ‌ها در یک اثر تجسمی، اختلاف سلیقه هنرمندان در به‌کارگیری انواع رنگ‌ها، استفاده معمول از رنگ‌های هماهنگ در آثار هنرمندان دوره رنسانس و تعادل میان تیرگی و روشنی، استفاده از هماهنگی رنگ در آثار هنرمندان امپرسیون و تأثیر بصری رنگ‌های سرد و گرم، استفاده هماهنگ رنگی در آثار نقاشی ایرانی و ارتباط متعادل رنگ‌ها، رنگ‌های هماهنگ از دید عموم: رنگ‌های یک خانواده رنگی، سرد بودن یا گرم بودن رنگ، تیرگی یا روشنی رنگ‌ها.</p> <p>علاقه شخصی افراد به گروهی از رنگ‌ها، هماهنگی رنگ براساس ساختار طبیعی و کارکرد چشم. شدت بصری رنگ نه تعادل بصری رنگ، مانند آثار اکسپرسیون‌ها و فوویست‌ها، ارتباط متعادل بصری رنگ‌ها براساس ارتباط سه‌گانه در چرخه رنگ، مثل زرد، آبی، قرمز. هماهنگی رنگ‌ها براساس ارتباط چهارگانه رنگ‌های چرخه رنگ (۱۱/۵ ص ۱۶۰) و (۱۱/۴ ص ۱۶۰)، سه رنگ اصلی و سه شکل اصلی دایره، مربع، مثلث، نمادشناسی رنگ و شکل، نمادشناسی و ترکیب رنگ‌های درجه دوم و شکل‌های ترکیبی آن‌ها، مثلاً (مربع و مثلث) < (قرمز و زرد) و (دوزنقه) < (نارنجی) قدرت تأثیرگذاری شکل‌ها و رنگ‌ها.</p>	۷

۹ روش‌های ارزشیابی	<p>تأثیرات بصری و روانی رنگ‌ها: رنگ نماد و نشانه نوع تفکر و اعتقادات جوامع و آدم‌ها، قراردادهای اجتماعی مثل رنگ پرچم، علائم راهنمایی و رانندگی، تأثیرات ذهنی و روانی رنگ، نقش رنگ در آثار هنری با موضوعات مذهبی، مجاورت رنگ‌ها و اثرات ذهنی و روانی آن‌ها.</p> <p>خلاقیت‌های حین تدریس: استفاده از اشیای صنایع دستی که هماهنگی در آن‌ها زیاد است مانند گلیم و... استفاده از موسیقی هماهنگ (اختیاری)، استفاده از تصاویر فصول (هماهنگی)، استفاده از فرم مربع، دایره، مثلث و بیان کردن احساس هنرجو و مغز در مورد رنگ آن‌ها (بارش مغزی) نمایش پرچم ایران، بوسترهای راهنمایی و رانندگی، استفاده از بوسترهای اجتماعی (ایدز و...) </p> <p>ارزیابی درک مفاهیم: قسمت‌هایی از مطالب گفته شده کتاب انتخاب شود (مثلاً ص ۱۵۹ چهار صورت تعیین تعادل بصری رنگ) با بررسی یکی از تصاویر (ص ۱۵۸ یا ص ۱۵۹) به صورت پرسش و پاسخ از دو یا چند هنرجو پرسیده شود. سپس میزان درک آنان را از مطالب فوق بسنجید.</p>
	<p>۸</p> <p>تمرین‌های مفید و پیشنهادی: تمرین‌های ص ۱۶۸ کتاب شماره ۳ و ۲ و ۱، یا پیشنهاد می‌شود:</p> <p>۱- در یک ترکیب‌بندی با استفاده از سطوح به دل‌خواه یکی از گروه‌های رنگ‌های هماهنگ را انتخاب و رنگ‌آمیزی کنید.</p> <p>۲- به دل‌خواه یک گروه از رنگ‌های هماهنگ را انتخاب کنید، سپس در یک کادر 20×20 با حرکت آزاد قلم‌مو یا انگشت و یا... به طرحی جدید برسید. ۳- در زمینه شکل و فرم و تأثیرات بصری رنگ‌ها در سایت‌های مختلف تحقیق و پژوهش کنید (دو صفحه کافی است).</p>
	<p>۹</p> <p>روش ارزش‌یابی تمرین‌های عملی (ترکیب‌بندی، خلاقیت، نحوه اجرا، دقت در اجرا): روش ارزش‌یابی برای مفاهیم فرم و رنگ و اثرات... می‌تواند به صورت داوری گروهی و یا نمایشگاه و دعوت از همکاران باشد. به صورت پرسش و پاسخ و گفت‌وگو باشد و یا به صورت ارائه آلبوم و مجموعه آثار کلی هنرجویان (لازم است از جلسات قبل، روز و تاریخ ارائه آلبوم را مشخص کنید و می‌توانید هنرجویان را در نوع ارائه آزاد و برای این منظور امتیازی قابل شوید (مثلاً زیباترین نصب و چیدمان بر دیوار یا روی میز).</p>
	<p>۱۰</p> <p>تمرین‌های عملی متناسب با رشته: صنایع دستی: طراحی گلیم یا نقوش سنتی با رنگ‌های هارمونی؛</p> <p>— گرافیک: استفاده از فضاهای دو بعد نما و انتخاب یک گروه از رنگ‌های هارمونی؛</p> <p>— نقاشی: انتخاب یک طرح و بهره بردن از یک گروه رنگ‌های هماهنگ؛</p> <p>— طراحی دوخت و معماری: تهیه کلاژ با استفاده از کاغذ و مقوا و پارچه‌های رنگی هماهنگ به ابعاد 20×30.</p> <p>— هنرجویان تمامی رشته‌ها را به منظور پژوهش در زمینه رنگ‌ها و نمادها و اِلِمَن‌های مورد استفاده در یک جامعه کوچک (مانند بیمارستان‌ها و درمانگاه‌ها یا اداره راهنمایی و رانندگی یا فرودگاهی تشویق کنید).</p>

		۱۱ نحوه تشویق: در نظر گرفتن جایزه برای آلبوم و آثار برتر
		۱۲ ارتباط با سایر دروس: این مبحث با تمامی دروس تخصصی رشته‌های هنری مرتبط است.
۹۰ پس از تدریس		<p>برخورد با علوم دیگر:</p> <p>در تمامی علوم برخورد و ارتباط دارد، از جمله علم پزشکی، جغرافیا، زیست‌شناسی، شیمی، فیزیک، ریاضی، برق، الکترونیک، کامپیوتر، صنعت نساجی، چرم، پوشاک، کفش، کیف، تبلیغات، خودروسازی، پیست‌های فرودگاه‌ها، تقاطع جاده‌ها و علائم راهنمایی و رانندگی، بیمارستان و اتاق عمل، آزمایشگاه‌ها، کارخانه‌های مواد غذایی، تزیینات داخلی ساختمان‌ها، کاغذ دیواری، انواع کفپوش‌ها، صنعت اسباب‌بازی کودکان و فضاهای زیبای شهری نمادشناسی، جامعه‌شناسی، روان‌شناسی....</p>